

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Střední Čechy

Inspekční zpráva

Základní škola T. Stolzové Kostelec nad Labem, okres Mělník

Komenského náměstí 288, 277 13 Kostelec n. L.

Identifikátor školy: 600 047 636

Zřizovatel: Město Kostelec nad Labem

Školský úřad Mělník

Termín konání orientační inspekce: 3. října - 5. října 2000

Čj.	031 322/00-2065
Signatura	oc3cu107

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Terezy Stolzové Kostelec nad Labem, okres Mělník je úplnou jedenáctitřídní školou. Součástí školy je školní družina. Ve škole je umístěna školní výdejna obědů, stravování zajišťuje soukromá firma. Škola sídlí ve třech budovách. Není v právní subjektivitě.

Ředitelka školy je ve funkci od roku 1991, v roce 1995 jmenovala svou současnou zástupkyni.

Ve škole se vyučuje podle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2 včetně úprav a doplňků čj. 25 018/98-22.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Český jazyk na prvním i druhém stupni ZŠ

Týdenní hodinová dotace odpovídá učebnímu plánu, také členění českého jazyka na část jazykovou, slohovou a literární je v souladu s požadavky zvoleného vzdělávacího programu. Kontinuitu výuky zajišťují především metodické sdružení a předmětová komise, dále všichni vyučující zpracovávají tematické plány. Zápisy v třídních knihách z loňského školního roku dokladují plnění osnov včetně úprav a doplňků z roku 1998.

Příprava na jednotlivé hodiny byla průměrná. Jednotlivé části hodin byly promyšlené, navazovaly na sebe, avšak pouze v jedné ze sledovaných devíti hodin byla užitá audiovizuální pomůcka a jen ve třech hodinách vyučující v převažující míře zařadili moderní způsoby práce.

Personálně je výuka českého jazyka výborně zabezpečena na druhém stupni – 100 % odborná i pedagogická způsobilost. Jiná situace je na prvním stupni. Výuka je ve třech třídách zajištěna úplně kvalifikovanými učitelkami, dvě z nich jsou v důchodovém věku pracující na částečný úvazek, ve čtyřech třídách pak vyučují učitelky bez příslušné odborné a pedagogické způsobilosti. Neutěšený stav se vedení školy snaží řešit přijetím takových pracovníků, jejichž vzdělání spadá do okruhu školství - učitelky mateřských škol, vychovatelku s vysokoškolským vzděláním, studující PF. Dosavadní pracovníce využívají nabídky Pedagogického centra v Praze, zúčastňují se vzdělávacích kurzů. Personální podmínky výuky českého jazyka jsou průměrné.

Škola má dostatek informativní literatury, nástěnných obrazových tabulí, videotéku, žákovskou a odbornou knihovnu, ale chybí softwarové vybavení výukovými programy. Materiální podmínky jsou průměrné, prostorové pak mají spíše nadprůměrnou úroveň. Ve sledovaných hodinách byly dodržovány psychohygienické zásady, učitelky pravidelně zařazovaly tělovýchovné a relaxační chvíle, dbaly na správné držení těla při psaní i sezení. Celkově lze psychohygienické podmínky hodnotit nadprůměrně.

Organizace, metody a formy práce ve sledovaných hodinách měly rozdílnou úroveň - od podprůměrných po nadprůměrné. Převládalo užití standardních klasických metod, vyučující pracovali ponejvíce s tabulí a křídou, převládala verbální projev učitele. Ve dvou hodinách na druhém a jedné hodině na prvním stupni převládalo moderní pojetí výuky – činnostní styl, diferenciací učiva, promyšlená samostatná práce, aktivizace procesu učení se, aplikace vyvozených poznatků apod. Ve všech hodinách byla dodržována zásada přiměřenosti, často se používaly názorné didaktické pomůcky. Celkově byly organizace, metody a formy práce hodnoceny průměrně.

Oblast motivace a hodnocení měla vcelku ve všech sledovaných hodinách velmi dobrou úroveň. Žáci prvního i druhého stupně byli průběžně povzbuzováni, chváleni, převažovalo

pozitivní hodnocení. Tento fakt dokladují i zápisy v žákovských knížkách. Určité rezervy jsou v motivaci k jednotlivým úkolům, především vzhledem k lepšímu využívání teoretických poznatků v praxi. Při klasifikaci byli žáci hodnoceni slovně i známkou.

Také v oblasti komunikace a interakce byla zaznamenána převaha pozitivních zjištění. Atmosféra hodin byla příjemná, žáci nebyli stresováni, komunikovali důvěřivě se svými vyučujícími. Nežádoucí projevy nemusely být řešeny. Učitelé se snaží vcelku systematicky rozvíjet komunikativní schopnosti žáků.

Výuka českého jazyka byla sledována celkem v devíti hodinách na prvním i druhém stupni. Plánování a příprava, podmínky výuky a organizace, metody a formy práce dosahovaly průměrné úrovně, motivace a hodnocení, stejně tak komunikace a interakce měly nadprůměrnou úroveň. Celkově je průběh vzdělávání v českém jazyce hodnocen průměrně.

Cizí jazyky

Ve škole se vyučuje dvěma cizím jazykům - anglickému a německému. Časová dotace obou jazyků, tj. tři hodiny v týdenním učebním plánu, je v souladu se zvoleným vzdělávacím programem, rovněž členění učiva odpovídá osnovám. Jako nadstandard se žákům 8. ročníku nabízí výuka anglického jazyka formou volitelného předmětu, žákům 9. ročníku pak ve 2. pololetí celkem 10 lekcí konverzace v německém jazyku. Kontinuita výuky se zajišťuje jednotnými řadami učebnic, především pak časově-tématickými plány vyučujících, které však mají různorodou kvalitu. Garantem plánování výuky jsou metodické orgány (metodické sdružení učitelek I. stupně, v 6. - 9. ročníku pak předmětová komise českého jazyka a cizích jazyků). Příprava na vyučování byla ve všech šesti sledovaných hodinách promyšlená, především struktura hodin svědčí o nápaditém přístupu. Oblast plánování a přípravy má velmi dobrou úroveň.

Oběma cizím jazykům vyučuje pět učitelek, ani jedna z nich nemá odbornou způsobilost k výuce, jedna není způsobilá ani pedagogicky. Všechny se však systematicky vzdělávaly v různých jazykových kurzech, takže tento nedostatek se v kvalitě výuky příliš neprojevil. Nedostatek odbornosti je kompenzován zejména dobrou metodickou průpravou učitelek, v jednom případě pak častým pobytem vyučující v zahraničí a z toho vyplývající její jazykové úrovni. Škola nemá zřízenou samostatnou odbornou pracovnu pro výuku cizích jazyků, z učebny jazyků vznikla pracovna informatiky. Využití počítačů ve vyučování ale zaznamenáno nebylo. Příjemné prostředí k výuce cizích jazyků poskytuje školní knihovna a jedna pracovna. Ve dvou sledovaných hodinách použili učitelé magnetofonu k poslechu originálního textu, slovníky byly použity jen v jednom případě. Většinou se pracovalo s běžnými pomůckami (učebnice, sešity, tabule, obrázky, kartičky), cizojazyčné časopisy k výuce nebyly využity. Ve výuce se používají jednotné řady učebnic, konzultované a doporučené okresními metodičkami. Psychohygienické zásady ve všech sledovaných hodinách (stavby hodiny, relaxační prvky, větrání) včetně stavby rozvrhu byly dodrženy. O žácích se specifickými vývojovými poruchami učení jsou všechny učitelky jazyků informovány, jejich porucha je zohledňována jak v požadavcích a zvolených metodách či formách práce, tak v klasifikaci. Oblast péče o tyto žáky je dobrá. Celkově však jsou podmínky vzdělávací činnosti průměrné.

Všechny sledované hodiny byly připravené, většinou měly zřetelný cíl. Nejzdařilejší v oblasti organizace výuky a použitých metod a forem práce byly hodiny německého jazyka ve čtvrtém ročníku a anglického jazyka v osmém ročníku (volitelný předmět). V ostatních hodinách výuka postrádala především vnitřní diferenciaci - např. skupinová práce či práce dvojic byly zaznamenány jen sporadicky. Dominovala frontální práce. Individuální přístup k prospěchově slabým žákům či talentům byl málo zřetelný. Za zmínku stojí trpělivá práce učitelky německého jazyka s žáky 8. ročníku, její reakce na aktuální stav vědomostí žáků. Složka konverzační (s

výjimkou nižších ročníků) převládala nad písemnou. Oblast organizace, forem a metod výuky měla průměrnou úroveň.

Učitelky se snažily používat při výuce motivační metody - úvodní a převážně pochvalou. Hodnocení žáků se provádělo průběžně, vždy slovně, pouze v jednom případě vyučující klasifikovala. V hodnocení převažoval pozitivní přístup, nešlo jen o prosté hledání chyb a neúspěchů u žáků. Pochvala jakožto stimulující prvek byla používána především na prvním stupni. Motivace a hodnocení měly velmi dobrou úroveň

Úroveň jazykových dovedností dětí ve 4. ročníku však zatím neumožňuje jejich delší a plynulejší komunikaci v cizím jazyce. Ale ani čtyři zhlédnuté hodiny v nejvyšších ročnících neukázaly delší a plynulejší komunikaci mezi žáky a vyučujícími, komunikace mezi žáky samotnými se vyskytovala jen sporadicky. V hodinách až příliš dominovalo slovo vyučujících. Učitelky volily přiměřené otázky odpovídající úrovni žáků a v tomto smyslu respektovaly míru úrovně znalostí žáků. Ve všech hospitovaných hodinách byla komunikace učitel - žák založena na vzájemné důvěře a spolupráci. Úroveň spolupráce a komunikace mezi žáky navzájem a mezi žáky a pedagogy je proto průměrná.

Dvě ze sledovaných oblastí byly inspekci hodnoceny jako velmi dobré - oblast plánování a přípravy výuky a oblast motivace a hodnocení. Všechny ostatní okruhy (podmínky výuky; organizace, formy a metody; interakce a komunikace) mají pozitiva a negativa v rovnováze. Výuka cizích jazyků je hodnocena jako průměrná.

Matematika - II. stupeň + práce s počítačem

Členění učiva do jednotlivých ročníků odpovídá schváleným učebním osnovám, určují jej zpracované časově tematické plány. Obě učitelky organizují matematiku pravidelným členěním na geometrii a aritmetiku popř. algebru. Minimální týdenní hodinová dotace je v šestém, sedmém a devátém ročníku, v osmém je posílena o jednu hodinu. Dále jsou v devátém ročníku zavedeny volitelné předměty „matematické praktikum“ a „práce s počítačem“. Kontinuita výuky je dána úzkou spoluprací obou učitelek, které matematiku na druhém stupni vyučují. Sleduje se rovněž přestup žáků z prvního na druhý stupeň školy, je koordinován spoluprací metodických orgánů. Ve stanovení a dosažení konkrétních výukových cílů existovaly u jednotlivých hodin rozdíly spočívající v úrovni stupně jejich naplnění. Struktura vyučovacích jednotek byla promyšlená, připraveny byly názorné pomůcky. Rezervy jsou v přípravě časového rozvržení hodin, zejména závěry vyučovacích jednotek byly z didaktických a psychohygienických hledisek nezvládnuty. Pouze ve třetině hodin byla uplatňována vnitřní diferenciací, zcela chybělo využití didaktické či počítačové techniky pro matematiku. V plánování a přípravě výuky byla pozitiva a negativa v rovnováze.

Ve třech ročnících druhého stupně (ze čtyř) je matematika vyučována učitelkou s odbornou i pedagogickou způsobilostí. V jednom ročníku vyučuje učitelka se způsobilostí pro výuku v prvním až pátém ročníku základní školy, výuka předmětu „práce s počítačem“ je zajištěna učitelem s pedagogickou způsobilostí. Kvalita výuky nemá s výše uvedenými kvalifikačními předpoklady přímou souvislost. Pro vyučování matematiky není zřízena specializovaná učebna, výuka tudíž probíhá v kmenových učebnách, které nemají žádoucí materiální zabezpečení. Zřízená počítačová pracovna není pro chybějící programové vybavení přímo ve výuce matematiky využívána vůbec. Také standardní vybavení školy další didaktickou technikou nebylo až na využití kopírky ve sledované výuce využito. Používané učebnice mají schvalovací doložku MŠMT ČR. Psychohygienické podmínky jsou na průměrné úrovni.

Veškerá výuka je vedena na velmi dobré odborné úrovni. Mezi jednotlivými vyučovacími

hodinami byly v organizaci, formách a metodách výuky značné rozdíly. Nejzřetelnější jsou v úrovni podílu aktivní práce žáků na vlastním vzdělávání. V přímé souvislosti s tím je výsledná efektivita vyučování a účinnost zpětných vazeb. Polovina výuky má činnostní charakter, vysoký podíl samostatné práce, žáci pracují s porozuměním, jsou navozovány kooperativní metody, problémové prvky a další moderní postupy. Cíleně jsou žáci vedeni v práci s učebnicí, vytvářejí se správné pracovní návyky, umožňováno je alternativní řešení apod. V méně efektivních hodinách je dominantní přístup učitele, převládá frontální práce, málo se procvičují poznatky a dovednosti, nevyužíváním didaktické techniky a diferenciací vznikají časové prostroje v práci žáků. Rozdíly existují *také* v úrovni požadavků, v četnosti a kvalitě kontroly žákovských sešitů. Poměr pozitivních a negativních zjištění je téměř v rovnováze.

Ve vyučování byly zaznamenány prvky aktualizace, praktického využití učiva, často byly uplatňovány motivační výzvy a průběžně byli žáci v hodinách hodnoceni. Nejběžnější je motivace vázaná na vyučovací předmět, účinnější vnitřní motivace vyplývající z žákova sebehodnocení byla uplatňována jen okrajově. Prověřování výchozích znalostí a dovedností a příprava na samostatné řešení úloh žáky byly zaznamenány jen zhruba v polovině sledovaných hodin. Podobně v polovině případů chyběla vyšší úroveň sebehodnocení, práce s chybou, dále byla méně účinná zpětná vazba. Oblast motivace a hodnocení má celkově průměrnou úroveň.

Žáci respektují specifické požadavky na úroveň vyjadřování a komunikace v matematice (přesnost, jednoznačnost, odbornost, vnitřní řád apod.). Kromě již výše zmíněné dominance učitele v části výuky je učební dialog učitel – žák na dobré úrovni. Cíleně se vytváří prostor pro diskusi, ne vždy se daří aktivní účast žáků vyvodit, příčinou je malá sebedůvěra a pasivní práce žáka bez porozumění. V úrovni interakce a komunikace jsou pozitiva a negativa téměř v rovnováze.

Sledované jevy (plánování a příprava výuky, organizace – formy a metody, motivace a hodnocení, interakce a komunikace) ve výuce matematiky a práce s počítačem mají průměrnou úroveň. V materiálních podmínkách výuky jsou citelně slabá místa. Celkově je výuka těchto předmětů průměrná.

Matematika - I. stupeň

Matematika na prvním stupni byla sledována ve všech ročnících a třídách kromě první. Časová dotace odpovídá učebnímu plánu. Aktuální příprava na jednotlivé hodiny má většinou velmi dobrou úroveň. Ojedinele se vyskytují organizační chyby, v jejichž důsledku není vyučovací doba vždy efektivně využita. Tematické plány mají spíše formální charakter. Plánování je hodnoceno jako průměrné.

Pouze čtyři vyučující (ze sedmi) mají předepsanou odbornou a pedagogickou způsobilost k vyučování na tomto typu školy.

Vyučování probíhá ve vkusně zařízených třídách. Výukové obrazy více podporují výuku českého jazyka než matematiky. Po technické stránce odpovídá prostředí učeben hygienickým požadavkům na osvětlení, teplotu a výšku nábytku pro žáky. Práce připravená na tabuli, pracovní sešity a další pracovní listy a sešity žáků byly jedinými učebními pomůckami používanými ve sledovaných hodinách.

Všechny učitelky dodržují zásady duševní hygieny. Žáci měli dostatek času na vypracování zadaného úkolu. Pro žáky s vývojovou poruchou učení byla připravena práce tak, aby nedocházelo k jejich přetěžování. Část práce organizovaly učitelky mimo lavice. Aby umožnily žákům pohyb po třídě, zařazovaly i další relaxaci cvičením nebo jinou činností, důsledně dbaly

na pravidelné střídání písemného a ústního procvičování látky. Velmi často měnily metody a formy práce, aktivovaly žáky vhodně kladenými otázkami. Věnovaly dostatek času přípravě samostatné práce a tím vytvořily předpoklad k tomu, aby většina žáků úkol úspěšně splnila. Vnitřní diferenciaci úkolů podle schopností žáků však prováděly spíše kvantitativním, než kvalitativním rozlišením náročnosti práce. Materiální a personální podmínky mají průměrnou úroveň, psychohygienické nadprůměrnou.

Mezi uplatňovanými metodami převažovalo ve všech hodinách kontrolované procvičování učiva a rozhovor se žáky. V jedné hodině byl velmi dobře, ve spolupráci se žáky, proveden výklad nové látky. K pozitivům dalších tří hodin patřilo i využití skupinové práce. Dílčí nedostatky se vyskytovaly v efektivnosti využití doby určené k vyučování. Ta byla nízká v těch případech, kdy učitelky pracovaly pouze s jedním žákem, či nechaly žáky opisovat řešení z tabule.

Motivace vysvětlením cíle a smyslu učiva byla provedena v úvodu jenom jedné hodiny. Ostatní učitelky oznámily žákům pouze její program. K motivačním prvkům během vlastní výuky patřilo především zařazování didaktických her a soutěží, práce žáků na tabuli, pochvala a dodávání sebedůvěry již zmíněnou kvalitní přípravou samostatné práce. Výsledkem dobře prováděné motivace byl pak zájem většiny žáků o řešení zadaných úkolů. Mezi opakující se chyby patřila absence okamžité kontroly po skončení samostatné práce a její krátké, pozitivní zhodnocení. Učitelky tak nevyužily možnost ještě důsledněji vychovávat žáky ke kontrole jak vlastní práce, tak i výsledků svých spolužáků. Namátkovou kontrolou sešitů žáků a žákovských knížek bylo zjištěno, že klasifikace je přiměřená a má dostatečnou četnost.

Vztah všech učitelek k žákům byl příkladný, vyznačoval se trpělivostí a laskavostí. Šly žákům příkladem ve společenském vystupování. V nutných případech jim poskytovaly individuální pomoc. Méně pozornosti však věnovaly základním komunikačním dovednostem žáků jak po formální, tak obsahové stránce. Žáci nebyli důsledně vedeni k tomu, aby mluvili nahlas, zřetelně a ve vyšších třídách potom ke zdůvodňování svých tvrzení. Interakce a komunikace měly průměrnou úroveň.

Plánování mělo průměrnou úroveň, stejně tak materiální a personální podmínky. Psychohygienické podmínky výuky byly velmi dobré. V organizaci, metodách a formách práce se vyskytovaly drobné nedostatky, oblast je hodnocena jako spíše nadprůměrná. Stejnou úroveň měla i oblast motivace a hodnocení žáků. V oblasti interakce výrazně převažují pozitivní zjištění, v nezbytných komunikačních dovednostech žáků však byly zjištěny citelné nedostatky, celkově je úroveň komunikace a interakce průměrná. Úroveň vyučování matematiky na prvním stupni je hodnocena jako velmi dobrá.

Tělesná výchova, sportovní hry

Hospitováno bylo ve dvou hodinách na prvním stupni školy, ve čtyřech hodinách na druhém stupni a v jedné hodině volitelného předmětu sportovní hry na druhém stupni školy.

Rámcový učební plán obsahoval všechny okruhy učiva stanovené osnovami. Týdenní dotace hodin odpovídá požadavkům učebního plánu. Škola pravidelně pořádá plavecký výcvik žáků druhého a třetího ročníku, od školního roku. 1999/2000 zajišťuje zimní ozdravný pobyt žáků druhého stupně (dle schváleného projektu Pohybové činnosti na sněhu a lyžování se zaměřením na zdravý životní styl), organizuje činnosti v přírodě pro žáky 6. - 9. ročníku a cvičení v přírodě pro žáky 1. - 5. ročníku. Učivo se každým rokem vhodně doplňuje sportovními soutěžemi mezi třídami, účastí žáků školy v okresních sportovních soutěžích (největších úspěchů dosáhli žáci v míčových hrách a v plavání). Do učebního plánu druhého stupně byl zařazen volitelný předmět sportovní hry, pro žáky prvního stupně je k dispozici zájmový

kroužek bojových umění. O hlavní a polední přestávce se žákům umožňuje pohybová relaxace ve sportovních zařízeních školy. Organizační chyby v hlavních částech hodin svědčily o nepromyšlené aktuální přípravě vyučujících na vyučování. Celkově má plánování spíše nadprůměrnou úroveň.

Tělesnou výchovu na druhém stupni zabezpečují tři vyučující, pouze jeden má však předepsanou odbornou a pedagogickou způsobilost. Ten vyučuje tělesné výchově v 50 % hodin. Na prvním stupni je osm hodin tělesné výchovy ze čtrnácti zajišťováno učiteli bez předepsané kvalifikace.

Rozměry tělocvičny v budově druhého stupně neodpovídají počtu cvičících žáků. Její vybavení náradím však umožňovalo plnit v plném rozsahu všechny disciplíny sportovní gymnastiky předepsané osnovami. Poslední pravidelná odborná kontrola náradí se ve škole uskutečnila 14. 9. 2000. V porovnání s přecházející inspekci v roce 1998 došlo k vybudování potřebné náradovny a nově byla instalována konstrukce na hrazdu. Ředitelka školy připravila ve spolupráci se zřizovatelem a dalšími subjekty projekt výstavby nové tělocvičny, který však nebyl ministerstvem financí vybrán k realizaci a zřizovatel sám nemá na jeho realizaci potřebné prostředky. Proto žáci v zimních měsících docházejí do sportovní haly místního vojenského útvaru. Z tohoto důvodu se výuka organizuje ve dvouhodinovém bloku. V dlouhodobé koncepci rozvoje školy je počítáno také s provedením bezprašného povrchu na hřišti školy, jeho technický stav včetně dalšího vybavení je průměrný, avšak odpovídá požadavkům lehkooatletických disciplín a míčových her (kopané, košíkové, odbíjené) předepsaných osnovami. V kabinetě tělesné výchovy byl dostatečný počet základního náčiní a dalších pomůcek.

K pozitivům oblasti psychohygienických podmínek výuky patřilo také provedení většiny hodin na hřišti, v přírodním prostředí školní zahrady. Vyučující vedli žáky k dodržování zásad osobní hygieny a dbali na bezpečnost při cvičení.

Všechny hospitované hodiny měly strukturu obvyklou při výuce tohoto předmětu. V úvodní části byla intenzita i délka pohybu přiměřená danému cíli. Ve dvou hodinách věnovali vyučující menší pozornost důkladnějšímu rozcvičení žáků. V hlavní části hodin dbali na vhodné střídání zátěže s uvolněním, na dodržování metodiky nácviku, na správné ukázky a vysvětlení cviků, dávali jasné organizační pokyny. Nedostatky se vyskytovaly ve třech hodinách ve formách cvičení, kdy většina žáků pouze přihlížela, jak cvičí jeden nebo dva spolužáci. V této části hodin vyučující nedostatečně využili všechny možnosti, které jim dává vybavení kabinetu a hřiště.

Žáci byli vždy seznámeni s cílem a programem hodiny při společném nástupu. Dalšími motivačními nástroji byly především zajímavé soutěživé hry a jejich spravedlivé vyhodnocování, taktní opravování chyb, pochvala za předvedený výkon, povzbuzování. Žáci cvičili se zájmem a s chutí, snažili se vyhovět všem požadavkům vyučujících. V závěru tří hodin chybělo krátké hodnocení. Z hlediska motivace bylo také chybou, že při měření výkonu nebylo provedeno porovnání s výkonem předcházejícím.

Charakter předmětu nedává příliš mnohostí pro větší komunikaci mezi účastníky výchovně-vzdělávacího procesu. Žáci pouze plní organizační pokyny vyučujících, snaží se neopakovat vysvětlené chyby, dodržují stanovená pravidla chování. Při hrách a soutěžích měli dostatek příležitostí pro vzájemnou spolupráci, povzbuzování a projevování tolerance. Vyučující měli k žákům velice pěkný vztah.

Tematické plány vyučujících odpovídaly požadavkům osnov a učebního plánu zvoleného vzdělávacího programu. Plánování mělo ve sledovaných hodinách spíše nadprůměrnou úroveň. Personální podmínky výuky byly pouze vyhovující. Materiálně-technické zajištění

výuky má průměrnou úroveň. Psychohygienické podmínky byly velmi dobré. Oblasti organizace, metod a forem práce, stejně tak motivace a hodnocení a interakce měly spíše nadprůměrnou úroveň. Celkově je kvalita výuky tělesné výchovy velmi dobrá.

Hodnocení kvality vzdělávání

V rámci orientační inspekce sledovali čtyři školní inspektoři výuku českého jazyka, matematiky, cizích jazyků a tělesné výchovy celkem v třiceti pěti hodinách. Kvalita vzdělávání byla v českém jazyce na prvním i druhém stupni hodnocena průměrně, v matematice na prvním stupni spíše nadprůměrně, na druhém průměrně. Úroveň vzdělávání v cizích jazycích byla hodnocena jako průměrná na obou stupních, kvalita výuky tělesné výchovy byla spíše nadprůměrná. Celkově hodnotí ČŠI kvalitu výuky v ZŠ Kostelec nad Labem jako průměrnou.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování je ve škole pojato jako systém. Ředitelka má zpracovanou dlouhodobou koncepci s výhledem do roku 2004, ta zahrnuje oblast výchovně-vzdělávací, materiální a oblast prezentace školy na veřejnosti. Mezi prioritní úkoly patří personální zabezpečení výuky, úprava hřiště, rekonstrukce topení a jiné úpravy, v oblasti sociální komunity chce ředitelka školy přesvědčit učitele, aby se aktivněji zapojili do „života obce“ a rodiče, aby spolupracovali a vytvořili radu školy. Koncepce školy je rozpracována do celoročního plánu obsahujícího především organizační zajištění chodu školy, delegování kompetencí, předávání informací - seznámení se s pokyny MŠMT ČR apod. Jsou přehledně sestaveny učební plány s hodinovými dotacemi předmětů pro jednotlivé ročníky na prvním i druhém stupni, a to na čtyři roky. Součástí systému je dále plán kontrolní činnosti, v němž jsou po měsících rozepsány jednotlivé úkoly (revize, kontrola dokumentace, hospitační činnost), plán hospitací ředitelky a zástupkyně a plán celoškolských aktivit a akcí školy. Veškeré koncepční záměry jsou projednávány a schvalovány pedagogickou radou. Celoroční plán se dále rozpracovává do měsíčních přehledů. Pro žáky se specifickými vývojovými poruchami existují individuální vzdělávací plány. Všichni vyučující zpracovávají tematické plány. Jejich úroveň je rozdílná, některé jsou formální, jiné mají velmi dobrou úroveň.

Výuka probíhá ve škole podle schváleného učebního plánu. Stanovené cíle jsou reálné, vycházejí z analýzy současného stavu. Rozsah i účelnost plánování mají spíše nadstandardní úroveň.

Organizování

Škola jako instituce je vnitřními organizačními předpisy a pracovními postupy dobře zajištěna. Veškerý provoz má přímou návaznost na základní koncepční záměry (škola jako otevřená a flexibilní komunita, iniciátor a organizátor dalších aktivit). Významným prvkem je zapojení žáků do organizace práce školy prostřednictvím žákovské rady. V minulosti díky zapojení žáků do *projektu OBČAN* získala škola významnou materiální pomoc a ocenění organizátorů projektu. Ředitelka školy jasně vymezila kompetence, jsou zřízeny metodické orgány, informace jsou neformálně a prokazatelně přenášeny na jednotlivé pracovníky. V úrovni vedené povinné dokumentace je výrazná převaha pozitiv, na dílčí zjištěné administrativní a formální nedostatky vedení školy operativně reaguje (neúplné záznamy v třídních knihách, nedostatky některých vnitřních organizačních předpisů...). Vnitřní život školy upravuje školní

řád, ten obsahuje všechna předepsaná ustanovení § 15 a § 3 odst. 8 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole, ve znění pozdějších předpisů. V řádu školy je zapracován pokyn MŠMT ČR k prevenci zneužívání návykových látek ve školách (čj. 16 227/96-22). Organizace vyučování je v souladu s požadavky § 7 a § 9 odst. 1, 2, 3 a 4 výše zmíněné vyhlášky.

Významnými momenty pro efektivitu řízení jsou další dvě skutečnosti:

1. Při řešení problémů v zastupování učitelů v minulém školním roce 1999/2000 vzhledem k velikosti školy ředitelka i její zástupkyně odučily každá téměř 60 hodin nad stanovený povinný úvazek.
2. Pro řídicí práci není dosud přímo využívána počítačová technika (pouze zprostředkovaně administrativní pracovníci).

Vybavení žáků prvního ročníku odpovídá nařízení vlády č. 15/1994 Sb., o bezplatném poskytování učebnic, učebních textů a základních školních potřeb, ve znění pozdějších změn. Kontrolou zápisů v třídních knihách a žákovských knížkách zjistila ČŠI, že často odpadá výuka posledních či odpoledních hodin (např. v šestém ročníku odpadlo ve školním roce 1999/2000 dvacet hodin). Zajištění suplování na malé škole je organizačně náročné. Odpadáním výuky je však porušen § 39 odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Ve škole byl porušen § 2 odst. 3 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole, ve znění pozdějších předpisů, tím, že není v souladu název školy v rozhodnutí o zařazení do sítě škol a školských zařízení (Základní škola T. Stolzové Kostelec nad Labem, okres Mělník) s propůjčeným čestným názvem (Základní škola Terezy Stolzové - MŠMT ČR, čj. 26 069/93-27).

Nedostatkem je minimální využití počítačové pracovny, výukové programy pro jednotlivé předměty škola dosud nemá (s výjimkou programu pro nápravu vývojových poruch učení), připojení na INTERNET využívá jen úzký okruh uživatelů. Systematická práce v této učebně probíhá pouze dvě hodiny týdně, a to pouze při výuce volitelného předmětu „práce s počítačem“. Zapojení počítačů do sítě je v současné době připraveno. Výrazným nedostatkem je nezabezpečená antivirová ochrana počítačů.

Veřejnost je pravidelně informována o práci školy jako celku, na začátku školního roku je vydáván informační bulletin, v minulém školním roce byl školní časopis nahrazen jednorázově vydaným almanachem. O konkrétním průběhu výchovně vzdělávacího procesu každého žáka jsou rodiče průběžně informováni. Výroční zpráva má velmi dobrou vypovídací hodnotu, uváděný výčet aktivit dokládá nadstandardní úroveň péče školy o tuto oblast. Výroční zpráva za školní rok 1999/2000 obsahuje všechny povinné části stanovené § 17e odst. 2 a 3 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Institucionální oblast řízení školy je velmi dobře zajištěna, řízení je operativní. Informační systémy (vnitřní i vnější) jsou rovněž velmi dobré. Nedostatkem je sporadické využití počítačové techniky přímo ve výuce i v řídicí práci. Celkově jsou pozitiva a negativa této oblasti téměř v rovnováze.

Vedení a motivování pracovníků

Ředitelka svými osobnostními předpoklady výrazně ovlivňuje celkovou atmosféru školy. Jejím pracovním mottem je docílit, aby se žáci i učitelé cítili ve škole spokojeně, aby nikdo nebyl stresován a aby měl každý možnost seberealizace. Ředitelka i její zástupkyně upřednostňují demokratický styl řízení. Podporují další vzdělávání pracovníků (prostředky na DVPP byly vyčerpány již v červnu, v současné době si náklady na kurzovné hradí každý vyučující sám).

Především jsou využívány kurzy organizované Pedagogickým centrem v Praze, jejich návštěvnost (cizí jazyky - 4 kurzy, český jazyk, využití počítačů na prvním stupni, informatika, matematika, fyzika, přírodopis, výchovy...) je nadstandardní. Kurzy jsou zdokladovány získaným osvědčením. Pět vyučujících se pravidelně zúčastňuje akcí a konferencí PAU. Jedna vyučující dálkově studuje na pedagogické fakultě. Rezervy jsou v zajištění pomoci nekvalifikovaným učitelům. Situace v tomto směru je ve škole kritická - na prvním stupni je pouze 39 % hodin odučeno kvalifikovaně, v tomto údaji jsou ovšem započítány i částečné úvazky dvou učitelů v důchodovém věku. Na prvním i druhém stupni je výuka zajištěna učiteli s odbornou a pedagogickou způsobilostí pouze ve dvačtyřiceti procentech odučených hodin. Vedení školy stanovilo kritéria pro osobní hodnocení, všichni pracovníci s nimi byli prokazatelně seznámeni. Výše osobního ohodnocení je diverzifikována jen v krajních případech, většina je stanovena s minimálními rozdíly. Funkce a úkoly jsou ovšem stanoveny poměrně na každého jednotlivce.

Při hodnocení úrovně motivování a vedení pracovníků zaznamenala inspekce vyrovnaný poměr negativních a pozitivních zjištění. Vedení školy vytváří velmi dobré podmínky pro další vzdělávání pracovníků a uplatnění tvořivosti a iniciativy. Kritéria hodnocení jsou stanovena a jsou všem známa. Organizačně je obtížné zajistit odbornou pomoc nekvalifikovaným učitelům. Rezervy jsou v diverzifikaci osobního hodnocení.

Kontrolní mechanismy

Svým kontrolním systémem zabezpečuje ředitelka školy celou organizační strukturu. V celoročním plánu práce jsou rovnoměrně rozloženy kontroly týkající se provozu školy, revizí, kontrola školní družiny, výchovného poradenství, práce třídních učitelů, pravidelně je kontrolována dokumentace. Samostatně má vedení školy zpracovaný plán hospitační činnosti. Ten je více operativní, úkoly jsou stanovovány na základě zjištěných skutečností a podnětů. Četnost hospitací ředitelky i zástupkyně je spíše nadstandardní. Ze zápisů pedagogických rad je zřejmé, že nedostatky zjištěné při hospitacích jsou projednávány. Ze společně provedených hospitací (ČŠI + vedení školy) a následně rozborů hodin vyplývá, že ředitelka i její zástupkyně upřednostňují hodnocení vyučujících jako celkových osobností, se znalostí jejich zázemí. Přesně pojmenují nosné části hodin a efektivní prvky, zaznamenávají pozitivní posun vzhledem k předcházejícím hospitacím, umějí metodicky poradit. V hodnocení byly však jen velmi sporadicky vytčeny nedostatky a pojmenovány problémy. Rezervy jsou také v hodnocení tematických plánů, neboť některé jsou formální. Výsledky vzdělávacího procesu získává vedení školy také zadáváním prověrek a testování (v předcházejícím roce Kalibro). Stejně prověrky jsou zadávány také na spádových neúplných základních školách, výsledky jsou porovnávány a projednávány na pedagogických radách. Kontakty s těmito školami jsou dobré, dochází k dohodě u výuky cizích jazyků, volby učebnic apod. Ředitelka si také získává oficiální výsledky žáků, kteří studují na středních školách, dochází k jejich porovnání s dosaženými výsledky v devátém ročníku.

Kontrolní mechanismy jsou součástí řídicí a kontrolní činnosti vedení školy, tvoří funkční systém. Analýzy výsledků kontrol jsou prováděny pravidelně. Nedostatkem je přílišná liberalizace hodnocení výuky. ČŠI zaznamenala spíše výraznou převahu pozitiv, kontrolní systém je velmi dobrý.

Hodnocení kvality řízení

Úroveň plánování a kontrolních mechanismů je nadprůměrná, úroveň oblastí organizování a vedení a motivování pracovníků je průměrná. Ředitelka i zástupkyně svou vstřícností, pracovitostí a koncepčním přístupem k výchovně-vzdělávacímu procesu významně ovlivňují své spolupracovníky. Kvalita řízení je celkově hodnocena jako průměrná.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Výroční zpráva o činnosti školy za rok 1999/2000,
- inspekční podkladová dokumentace,
- hospitační záznamy školních inspektorů,
- pracovní materiály ředitelky školy (plán práce, plán dlouhodobé koncepce, plán kontrolní činnosti, školní řád, analýzy výsledků, organizační zajištění školního roku, rozhodnutí ředitelky o odkladu školní docházky, stanovená kritéria pro hodnocení učitelů, měsíční plány apod.)
- třídní knihy loňského a letošního školního roku, katalogové listy, třídní výkazy, zápisy z pedagogických rad, rozvrh hodin,
- žákovské knížky, tematické plány vyučujících.

ZÁVĚR

Podmínky výuky ZŠ v Kostelci nad Labem hodnotí ČŠI celkově jako průměrné. Materiální, prostorové a psychohygienické podmínky jsou na velmi dobré úrovni, avšak personální zabezpečení výuky má citelně slabá místa.

Vedení školy dobře spolupracuje se starostou města. Promyšlená organizace provozu a celková hospodárnost dokladují efektivní hospodaření se státními finančními prostředky. K výraznému pozitivnímu posunu vzhledem k závěrům poslední inspekční zprávy nedošlo.

Při orientační inspekci sledovali školní inspektori výuku matematiky, českého a cizích jazyků a tělesné výchovy celkem v třiceti pěti hodinách. Kvalita vzdělávání má celkově průměrnou úroveň.

V řízení školy se kladně projevily osobnostní vlastnosti ředitelky, její smysl pro systémovou práci. Oblasti plánování a kontrolních mechanismů jsou hodnoceny jako nadprůměrné, organizování a vedení a motivování pracovníků jsou na průměrné úrovni. Celkově má řízení průměrnou úroveň.

Celkové hodnocení školy: průměrné.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektori	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Eva Grušová
Členové týmu	Mgr. Karel Kumstýř
	Mgr. František Kvasnička
	Jaroslav Richter

V Kolíně dne 16. října 2000

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 19. října 2000

Razítko

Ředitelka školy	Podpis
Mgr. Zdeňka Šulcová

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel(ka) školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>
Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Mělník	6.11.2000	344/00
Zřizovatel Město Kostelec n. L.	6.11.2000	345/00

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
---	---	---